MAATALOUS

Vaikka kokonaisalasta jää korjaamatta suhteellisen pieni osa, yksittäisillä tiloilla menetykset voivat olla isot. Tämä koskee erityisesti erikoiskasvien viljelijöitä. **TOIMIALAVASTAAVA PASI NUMMELA, PRO AGRIA SATAKUNTA**

Pitkä ja hankala korjuukausi jatkuu yhä

Viljaa, öljykasveja ja perunaa on yhä pelloilla, ja moni jatkaa edelleen sadonkorjuuponnisteluja. Alueelliset ja tilakohtaiset erot sadoissa ja korjuuoloissa olivat tänä syksynä erityisen suuret, Pro Agria keskukset kertovat.

Isot satoerot, harvat hyvät puintihetket, kovat kuivatuskustannukset, hankaluudet lannanlevityksessä – siinä tämän syksyn tilannetta maatiloilta.

Maaseudun Tulevaisuus kysyi kaikilta Pro Agria keskuksilta, miten korjuu on edennyt, miten paljon satoa jää korjaamatta ja miten syysmuokkaus ja lannanlevitys sujuvat.

Hyviäkin satoja saatiin

Satakunnassa sato on kokonaisuutena hiukan keskimääräistä parempi, mutta tilakohtaiset vaihtelut ovat suuret. Yleensä kuivuudesta kärsivillä lohkoilla saatiin nyt hyvä sato, mutta toisaalla vaivasivat märkyys ja tulvat.

Etelä-Pohjanmalla tilanne on sama: tavallisesti kuivuuden vaivaamilta lohkoilta saatiin jopa poikkeuksellisen hyviä viljasatoja.

Pirkanmaalla kovat hiesut kestivät märkyyttä elokuulle saakkaa kohtuullisesti. Ajoissa talteen saadut lohkot antoivat kohtuullisen sadon.

Myös Kymenlaaksossa sadot olivat hyviä – niillä lohkoilla, jotka saatiin korjattua.

Laatu heikkeni korjuun viipyessä

Satakunnasta tullut luonnehdinta sopii koko maahan: ”Puintiajan poutajaksot elo–syyskuulla olivat korkeintaan 2–3 päivän mittaisia. Syyskuun lopulla ja lokakuussa ei useamman päivän poutajaksoja juuri enää ollut.”

Alkukaudesta viljan puintikosteudet olivat Satakunnassa 20–25 prosenttia, viimeisissä puinneissa 30–40 prosenttia.

Märkä vilja ei enää liikkunut normaalisti puimureissa ja kuivureissa ja rikkoi laitteita. Lisäksi kuivauksessa kului polttoainetta 2–3-kertainen määrä normaaliin verrattuna.

Aikaisten puintien laatu on hyvä, mutta viljan laatu heikkeni korjuun viivästyessä.

”Lämmin ja kostea sää aiheutti runsaasti tähkäidäntää, sakoluvun alenemista, homeiden lisääntymistä”, Kymenlaaksosta kerrotaan.

Ja Satakunta: ”Tänä vuonna tarkentuneen homeanalyysin seurauksena viljoilla, varsinkin kauralla, on havaittu runsaasti eriä, joissa elintarvikeraja tai jopa rehukäytön raja ylittyy. Tämä on aiheuttanut hinnan alennuksia tilitykseen.”

Ruokaperunasta tulee niukkuutta

Keski-Suomessa korjaamatta jäänee viisi prosenttia viljasta, lähinnä kauraa, ja kymmenesosa rypsistä. Rypsiä tosin yritetään vielä puida. Vielä syys–lokakuun vaihteeseen tilanne näytti paljon pahemmalta.

Satakunnassa viljoista on korjaamatta viitisen prosenttia, ja suurin osa jääkin pellolle. Öljykasveista pellolla on 25–30 prosenttia ja perunasadosta kymmenesosa.

Etelä-Pohjanmaalla on puimatta tuhansia hehtaareita rypsiä sekä jonkin verran kauraa ja vehnää – yhteensä vajaa 10 prosenttia vilja- ja öljykasvialasta. Kymenlaakson ja Kainuun arviot ovat samansuuruiset, kymmenesosa jää peltoon.

Pirkanmaalla rypsistä on puimatta puolet ja vehnästä ja kaurasta lähes kymmenen prosenttia. Osa ei päässyt korjaamaan kolmatta nurmisatoa, mikä aiheuttaa ongelmia ensi keväänä. Tattarit jäivät peltoon lähes kokonaan.

Etelä-Pohjanmaan perunasta on nostamatta vielä viidennes. Kun lisäksi peruna-ala laski viime vuodesta ja korjatut hehtaarisadot ovat olleet 15–50 prosenttia alle normaalin, perunatilanteesta tulee erittäin tiukka.

Kainuun toinen nurmisato oli tavallista heikompi sekä määrältään että laadultaan.

Lapissa nurmet saatiin korjattua, mutta ohrasta ja kaurasta jäi puimatta 10–15 prosenttia. Perunaakin jäi peltoon.

Varmista ensi kevään siemen

Tilojen kannattaa koeidättää siemeneksi aikomansa erät vielä tämän syksyn aikana, Etelä-Pohjanmaalta muistutetaan. ”Kevääseen asiaa ei saa jättää.”

Samaa viestiä tulee Kymenlaaksosta: ”Jos itävyys on alentunut, kannattaa uusi siemen ostaa ajoissa. Kevättä kohti mennessä sertifioidun siemenen saanti voi vaikeutua, sillä myös siementuottajat ovat kärsineet syksyn säistä.”

SATU LEHTONEN

Kyselyyn vastasivat Ari Alamikkotervo Lapista, Pasi Nummela Satakunnasta, Matti Partanen Kainuusta, Netta Junnola ja Hannu Lehtikangas Kymenlaaksosta, Vesa Laitinen Keski-Suomesta, Henri Honkala Etelä-Pohjanmaalta ja Ritva Tolppa Pirkanmaalta.

Lannan levitys hankalaa, kyntöjä jää kevääseen

Märkä syksy on jättänyt monelle lohkolle pahat tallausjäljet. Varsinkin turvemailla korjuutyön jäljet ovat rumia, Pro Agria Kainuusta kertoaan. Maaseudun Tulevaisuus kyseli syystöiden tilannetta Pro Agria keskuksilta eri puolilta maata.

Lapissa maa on jo jäässä, ja paljon kyntöjä jää kevääseen.

Kainuussa aiotuista kynnöistä on tekemättä kolmannes.

Pirkanmaalla kyntöjä on aloiteltu. Alueesta riippuen niistä on tehty 5–15 prosenttia.

Myös Satakunnassa kyntötöissä ollaan alkuvaiheessa. ”Jos maa pysyy sulana, työt jatkuvat pitkälle loppuvuoteen. Jos talvi tulee aikaisin, iso osa jää kevääseen”, sieltä todetaan.

Lantalat täynnä

Lannan levitys on Kainuussa käytännöllisesti katsoen pysähdyksissä.

Hankalaa on muuallakin. ”Joillain pelloilla on yritetty lantaa levittää väkisin. Pääosa ei ole pystynyt levittämään”, Satakunnasta kerrotaan.

Pirkanmaallakin on ongelmia. ”Lantalat ovat täynnä ja pellot eivät kestä. Varasäiliöitä ei ole, eikä kuiviketta. Päivämäärät painavat päälle.”

Etelä-Pohjanmaalla levitys onnistuu läpäisevillä mailla, mutta eloperäisille ei ole asiaa. Lisäksi paljon peltoa on edelleen tulvan alla. ”Sateiden pitäisi heti loppua, jotta lantaa ehdittäisiin levittää riittävästi 15.11. mennessä.”

SATU LEHTONEN

Perunannosto ja lietteenajo onnistuivat niukin naukin

Märästä kesästä ja syksystä huolimatta loppilainen maidon- ja perunantuottaja **Olli Levoniemi** on saanut lähes kaiken sadon talteen.

Vilja kypsyi myöhässä, mutta toisaalta juuri ajoissa, ennen kuin sateet alkoivat toden teolla. Laatu ja määrä ovat tavanomaisia.

”Vain muutaman hehtaarin kanssa oli ongelmia, suurin osa meni ihan kivuttomasti.”

Öljyä paloi kuivurissa paljon, mutta rehuviljan osto olisi ollut vielä kalliimpaa.

Perunaa oli vähällä jäädä peltoon

Toinen nurmisato tuli vaivatta ylös. Eniten hankaluuksia Levoniemelle aiheutti peruna. Muutama penkki on pitänyt jättää peltoon.

”Alku sujui suht’ hyvin vielä, maa veti märkyyttä. Kun päästiin puoleen väliin nostoa, piti jättää jotain pätkiä notkokohdissa.”

Yhdellä lohkolla oli vähällä jäädä puoli hehtaaria nostamatta, mutta reilu viikko sitten kalteva pelto oli kuivunut hetkeksi aikaa riittävän kantavaksi.

Lopella pellot ovat Levoniemen mukaan hyvin vaihtelevia, yläpäästä hietaa, alla on savea.

Muokkaustyöt siirtyvät keväälle

Kylmä kesä sai jotkin lajikkeet tuottamaan tavanomaista pienempiä perunoita. Märkänä nosto voi myös heikentää sadon säilyvyyttä.

”Lietteenajo märälle maalle sujui nipin napin. Traktori ei uponnut peltoon, mutta oltiin sillä rajalla”, Levoniemi sanoo.

Maanmuokkaus ei toistaiseksi onnistu.

”Kyllä luulen, että jää keväälle aika paljon. Pelto on niin vetistä ettei ilkeä mennä sotkemaan.”

HENRIK SCHÄFER

» Pelto on niin vetistä ettei ilkeä mennä sotkemaan.«

OLLI LEVONIEMI

KIMMO HAIMI

Olli Levoniemi sai lopulta nostettua lähes koko perunasatonsa 6 hehtaarin alalta. Märät korjuuolot saattavat heikentää säilyvyyttä.

NIKO NYRHINEN

Ilpo Nyrhinen lopetteli keskiviikkona kyntöjä Kiteellä.

Viljaa on jäänyt paljon puimatta

Viljoista on saattanut jäädä puimatta 10–20 prosenttia, ja joillakin tiloilla jopa puolet pinta-alasta, arvioi Pro Agria Pohjois-Karjalan neuvoja **Esa Eerikäinen** Tohmajärveltä.

Satovahinkoja on etenkin vehnä- ja rypsipelloilla, mutta myös ohra ja kaura-aloja on jäänyt puimatta.

”Vettä on tullut kasvukauden aikana aivan liikaa, jopa ennätysmääriä.”

Ne viljat, jotka on vielä puimatta, jäävät puimatta, sanoo Eerikäinen. Näillä alueilla laatu on pahasti kärsinyt ja homeet sekä tähkien itäminen jyräävät

Kovilla kivennäismailla sadot ovat olleet normaalit, mutta veden vaivaamilla mailla heikot.

”Jo keväällä oli niukkuutta siemenviljasta ja ylivuotiset varastot ovat huvenneet. Mitenköhän tilanne kehittyy tällaisen kasvukauden jälkeen?” pohtii Eerikäinen huolestuneena.

Ensi vuoden siemenviljat kannattaakin hankkia hyvissä ajoin jos meinaa saada uutuus lajikkeita.

Syysmuokkauksia on päästy tekemään myös tavallista vähemmän märkyyden takia. Kovat maat on muokattu, muut jäävät odottamaan kevättä.

Nurmet eivät kärsineet märkyydestä niin paljon kuin viljat, vaan satoa saatiin hyvin. Pyöröpaalien jäätyminen saattaa olla tavallista pahempi ongelma, sillä paalit jäätyvät herkemmin kosteina.

SARI PENTTINEN

NIKO NYRHINEN

Maanviljelijä Jyri Immonen aloitti syystöiden jälkeen rakennustyöt laajentamalla viljankuivaamoa.

”Täällä selvittiin vähällä”

LAPPEENRANTA (MT)

Lappeenrannan Nuijamaalla runsasta 130 hehtaaria viljelevä **Petri Kuokka** on tässä vaiheessa syksyä varsin tyytyväinen.

Kasvukausi on ollut poikkeuksellinen ja haastava, mutta Etelä-Karjalassa viljelijät ovat päässeet pääosin vähemmällä kuin monessa muussa maakunnassa.

Vuosi oli syysviljoille hyvä. Kuokka sai hybridirukiista jopa ennätyssadon. ”Mutta ei siitä kehtaa nyt puhua”, viljelijä harmittelee muualla viljelevien kollegojen puolesta.

Vehnät ja rukiit puitiin normaaliin aikaan elokuussa ja laatu oli hyvä.

Keskiviikkona Kuokan pellolta vielä puitiin hybridirapsia.

”Vielä se menee puimurin läpi. Elokuussa tällaista säätä pidettäisiin liian märkänä, eikä kukaan puisi. Nyt pelloille kuitenkin mennään, se on psykologinen juttu.”

Kuivausaika tosin mitataan tähän aikaan vuodesta tuntien sijaan vuorokausissa.

Kuokka arvelee, että rapsin kuivatus kestää kaksi vuorokautta. ”Kallista lystiä. Sadon arvo ei välttämättä riitä kattamaan kuivauskustannuksia.”

Rapsia on vielä pellolla muutama hehtaari. Isäntä arvioi, että ne puidaan viikonloppuna. ”Joku voisi jo kyntää ne maahan, mutta siksi meille tukia maksetaan, että tuotamme ruokaa. Aina on kiehtovaa saada sato talteen.”

Näillä näkymin puimatta jää vain muutama hehtaari kauraa uudismailla. ”Lähes joka tilalla jää varmaan jotakin puimatta.”

Kuokka ehti muokata ruis- ja vehnämaata puintien jälkeen. Muut pellot jäävät muokkaamatta, ne eivät kestäisi.

”Ei mennä rypemään ja pilaamaan maata. Keväällä käytetään tarvittaessa suorakylvöä.”

TERHI TORIKKA

ARI NAKARI

Jere ja Petri Kuokka tutkailivat hybridirapsia keskiviikkona. ”Huonoimmat on jäljellä, mutta kyllä tästä vielä pelastetaan satoa”, Petri Kuokka arvioi.

”Suunnilleen kaikki vielä kyntämättä”

”Lähestulkoon kaikki kynnöt ovat tekemättä ja jäävätkin, ellei keli kuivu”, kyyjärveläinen **Jouko Huumarkangas** sanoo.

Huumarkangas oli keskiviikkona Koneagriassa katselemassa pieniä metsäperävaunuja.

Huumarkankaan mielestä ensi keväänä monella viljelijällä on hätä, ellei säätyyppi pian muutu. Lannan hän onnistui levittämään hiekkapohjaisille lohkoille. Muille ei tarvitse vielä edes yrittää, ne ovat liian märkiä.

25 hehtaaria odottaa parempia kyntökelejä, Huumarkangas sanoi. Puinti onnistui sateiden välissä joten kuten. Sato oli ”olematon”.

Huumarkangas toivoo hallinnolta joustoa ja maalaisjärkeä. ”Pitäisi miettiä mikä on tiloilla mahdollista ja mikä ei”.

Poikkeustilanteessa kaikki kustannukset ollaan kaatamassa viljelijän niskaan.

”Kivikylästä katsoen kaikki näyttää yksinkertaiselta.”

REIJO VESTERINEN

» Kivikylästä katsoen kaikki näyttää yksinkertaiselta. «

JOUKO HUUMARKANGAS